

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikból

Osztályozás

92

Szerző

Hely

Cím Kasszelik végrendelete.

Kasszelik Jenő

Idő

"1910"

Forrás:

Pesti napló

Bp.

1910 IX/3

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

Kasszelik végrendelete.

*

Kasszelik Jenő, a mogorva, világtól elvonult, zárkózott agglégény, aki világlétében iparkodott mentül kevesebb érdeklődést kelteni maga iránt, sőt szinte félve került mindenféle nyilvánosságot: most, a halála után több, mint egy esztendővel egyszerre az érdeklődés legnagyobb fokára kényszeríti az embereket, sőt szenzációt szerez, ha nem is az egész világnak, de kétségtelenül egész Magyarországnak. Huszmillió koronát érő vagyonát, valami egészen elenyésző csekélységű töredék kivételével — hogy is mondjam csak — közcélra, vagy jótékony célra hagyta, vagyis olyan emberekre testálta rá, akik tőle idegenek, akikkel sem rokonság, sem ismeretség össze nem kötötte.

Ez az egészen különös lelkű ember tehát, aki életében annyira gyűlölködő természetű volt, hogy a haragja egyetlen feilángolását is el tudta tenni hidegre évtizedeken keresztül, úgy látszik, hogy a végső rendelkezésében valami expiaciót, valami kiengesztelődést keresett a társadalommal. Ugyanaz az ember, aki valami egészen csekély ok miatt összeveszve a fővárossal, képes volt arra a boszura, hogy városcsufijára parlagon hagyta a milliókat érő telkeit — csak az a tél-tul beépített telek, ami a Rökk-Szilárd-utca és Népszínház-utca sarkán van és amelyiken az Apolló-mozgófényképszínház áll, mégér minimo calculo kétmillió koronát — és elveszített százezreket a boszuja lehűtésének a kedvéért, ugyanaz a rideg ember most, a sírjából kibékülést kínál, amerikai méretű kibékülést az életében került, sőt gyűlölt társadalomnak.

De amiképpen kifogyhatatlan milliói, szinte páratlan élet-lehetőségei ellenére is balul koncipiálta meg az életét, úgy, éppen úgy szerencsétlenül van megfogalmazva a halála utánra szóló

végső akarata is. Huszmilliót hagyott arra a célra, hogy ebből „azilum“ teljék a magyar „középosztály“ olyan tagjai számára, akik a „saját hibájukon“ kívül jutottak szerencsétlenségre, szegénységre.

Az első pillanatban enormis, Carnegie-szerű jótékonyiságnak látszik ez az intézkedés. De amint csak egy kissé elgondolkozunk rajta, mindjárt észrevehetjük a szerencsétlen, céljátévesztett mivoltát ennek a végrendeletnek. Az életében világgyűlölő Kasszelik Jenőről a halála után ime kiderült, hogy a világot meg nem értő ember is volt. És a huszmillióját teljesen tévesztett célra fordította.

A magyar „középosztály“ fogalma ugyan kissé homályos fogalom, mert érteni lehet rajta az ugynevezett gentryt is, a lateinert is, de azt a rétegét is a társadalomnak, amelynek a közbeszédben spiszbunger a neve. De akár ezt, akár azt, akár amazt gondolta vele Kasszelik, mindeképpen elhibázta az intézkedését. Mert éppen

olyan embercsoportnak akar koldus-megélhetést adni, amelyiknek a munkára való szoktatás volna a kívánatos.

Ez a szó így magyarázatlanul talán kissé kegyetlennek látszik, de maga a végrendelet magyarázza meg öntudatlanul is, hogy nem az a „saját hibájából“? Minden léha ember, minden munkakerülő kopot ur, minden legazdálkodott gentry, avagy az elődei tisztas munkával megszerzett vagyonát hátba rugdaló felkapaszkodott polgárfiu nagy szépen meg tudja ám magyarázni, hogy a saját hibáján kívül ment tönkre és nem ő maga hanem a körülmények az okai az elszegényedésének. Aki érzi, hogy maga is hibás a saját maga katasztrófájában, az először is — nem fo-

lyamodhatik a Kasszelik-hagyatékhoz a kikötés miatt, másodsor pedig nem is folyamodna hozzá éppen a saját maga érzésének a tudatában.

Csak a szokványos koldusok, az ugynevezett „uri szegények“ számát gyarapíthatja tehát a Kasszelik enormisan nagy alapítványa. Szinte kiáltóan biztatja a munkakerülésre, kényelmes koldusexisztenciára a magyar társadalomnak azt a nagyon veszedelmes rétegét, amely eddig is szinte virtuózitássá tudta kiművelni a mások nyakán való élésnek — és pedig kényelmes módon való élésnek — a művészetét. A magyar társadalom, éppen az a bizonyos és meg nem határozott „középosztály“ tele van így is szemérmes koldusokkal, akiknek derogál a munka, a kapanyél, vagy a diurnista-toll, mert egyikhez sem engedi hozzá a -- predikátum.

Ezeket a szemérmes szegényeket, akik a legszemérmetlenebbül élnek az embertársail nyakán, fogja még szemérmetlenebbé tenni a Kasszelik végrendelete. Husz millió! Ez az az ördög párnája, amelyen olyan kényelmes a heverés. És amelyhez majd megnyitja az utat a sógorság-komaság, a protekció, az uri koldusok tenyésztésének minden jó kis melegágya.

Magyarországon évente körülbelül kétszáz-ezer ember pusztul el tüdővészben. A gyermekhalandóságban csak a Balkán-államok és Spanyolország tesz rajtunk túl. Husz millióval évenként legalább százezer embert lehetne megmenteni a tüdővéstől és ugyanannyi csecsemőt az elpusztulástól. És maradna belőle pénz még iskolákra, talán harmadik egyetemre is.

De Kasszelik egész életében gyűlölte az embereket és az irtózatos pénzével a halála

utánra is a gyűlöletét küldte. A koldulást szabotálta rá a „középosztályra“. Mert világtól való elvonultságában nem tudta, nem értette meg, hogy a legnagyobb erkölcsatlenségek egyike az alamizsnálkodás.